

Høringsuttalelse fra Kongsvinger kommune til forslag om tilbudsstrukturen for videregående opplæring i Innlandet – skoleårene 2026/27-2030/31

Bakgrunn for høringsuttalelse fra Kongsvinger kommune

Fylkestinget vedtok i sak 66/2024 Framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller i Innlandet fylkeskommune. I vedtakspunkt 1 sies blant annet: «Det skal sikres en realistisk og forutsigbar fireårig tilbudsstrukturutlysning fra og med skoleåret 2026/2027.»

Tidligere har forarbeidet og høringsprosess med tilbudsstrukturen foregått fra administrativt nivå. Fylkeskommunedirektøren er nå bedt om å legge frem høringsnotatet til politisk behandling, og saken vil omhandle fylkeskommunedirektørens vurderinger knyttet til tilbudene som foreslås i en fireårig tilbudsstruktur. Tilbudet for voksne innarbeides i strukturen og prosessen sammen med tilbud til ungdom.

Ny opplæringslov legger føringer for at fylkeskommunen i planlegging og utbygging av det totale videregående opplæringstilbudet skal legge stor vekt på kompetansen samfunnet trenger, jf Opplæringslovens § 5-3. 4-årig tilbudsstruktur i videregående opplæring i Innlandet fylkeskommune søkes utformet slik at det sikres utdanningstilbud med høy faglig kvalitet, stabilitet og forutsigbarhet når elevgrunnlaget synker i årene fremover. Samtidig gir også lovverket søkerne sterke rettigheter.

Rettighetene til ungdom er i utgangspunktet uendret når det gjelder selve elevinntaket. Søkere fra ungdomsskolen har fortsatt rett til å komme inn på ett av tre utdanningsprogram, med rett til å komme videre innenfor det utdanningsprogrammet de har begynt på.

Ungdomsretten er utvidet til å gjelde fram til man har fullført enten yrkes- eller studiekompetanse, med aldersfrist på 24 år. Det åpnes for flere omvalg, søkere mellom 19-24 år kan etter ny lov velge om de vil ta ut opplæringsretten sin i voksen- eller ungdomsopplæringen.

Voksne sin rettighet i ny opplæringslov gir en styrket og tydeligere rett til videregående opplæring og til å fullføre yrkes- eller studiekompetanse. Opplæringen skal bygge på den kompetansen den enkelte allerede har, og organiseres slik at deltakeren så raskt som mulig kan oppnå relevant kompetanse for arbeid eller videre utdanning. Opplæringsloven gir i tillegg voksne med betydelig realkompetanse, rett til å formalisere denne, uavhengig av tilbudsstrukturen i fylket, jf opplæringsloven §18-3 og i lokal inntaksforskrift §4-1.

Snakk med oss

SERVICETORGET
Telefon: 62 87 40 00
Man, tir, tor, fre kl. 08:00 - 15:30
Ons kl 09:00 - 15:30

www.kongsvinger.kommune.no

Skriv til oss

KONGSVINGER KOMMUNE
Postboks 900
2226 Kongsvinger

E-post:
postmottak@kongsvinger.kommune.no

Org. nummer: 944 117 784

Besøk oss

SERVICETORGET
Rådhusplassen 3
2212 Kongsvinger

Åpningstid:
Man, tir, tor, fre kl. 08:00 - 15:30
Ons kl 09:00 - 15:30

KONGSVINGER KOMMUNE

Voksne som søker generell studiekompetanse, tilbys fleksible undervisningsformer på dag- og kveldstid, for å imøtekomme den voksne sin livssituasjon. Yrkesfaglig opplæring tilbys i hovedsak på dagtid og gjennomføres i nært samarbeid med arbeidslivet. I henhold til § 18-6 i ny opplæringslov, har voksne med rett til videregående opplæring også rett til læreplass. Voksne har rett til å søke tre alternative sluttkompetanser og få tilbud om opplæring/læreplass innen rimelig tid.

Den modulstrukturerte opplæringen for voksne skal blant annet bidra til større fleksibilitet i hvordan opplæringen skal foregå. Det vil være to inntaksveier (jf Høringsnotat, tilbudsstrukturen for videregående opplæring i Innlandet – skoleårene 2026/27-2030/31). Søkere med betydelig realkompetanse kan velge om de vil bruke tilbud om formalisering av kompetansen eller søke om inntak på en av tre sluttkompetanser.

I høringen legger Fylkeskommunedirektøren fram et forholdsvis bredt opplæringstilbud til voksne. Tilbudene til voksne vil i stor grad være knyttet til yrkesopplæring innenfor helsesektoren, men også innenfor bygg- og anleggsteknikk, restaurant og matfag og teknologi og industrifag. I tillegg kommer tilbud om fag til generell studiekompetanse.

Fylkeskommunedirektøren mener det er viktig å se tilbudene til ungdom og voksne i sammenheng, for om mulig å svare opp samfunnets behov for kompetanse enda bedre. Tilbudet til voksne skal foregå innenfor gitte økonomiske rammer, noe som også setter begrensninger for hvor bredt tilbud man kan gå ut med. Dersom det innenfor gitte fagområder er utfordringer med å skaffe nok læreplasser til ungdom, er det uheldig å samtidig sette i gang tilbud til voksne. Derimot kan det i motsatt fall være relevant å sette i gang tilbud til voksne der lærebedriftene mangler lærlinger fra ungdomsopplæringen, for eksempel innenfor industriell matproduksjon eller andre fag som har manglende rekruttering i ungdomsopplæringen.

Høringsuttalelse fra Kongsvinger kommune

Kongsvinger kommune viser til sin tidligere Høringsuttalelse fra Kongsvinger kommune til forslag om framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller, se vedlegg.

Kongsvinger kommune støtter Fylkeskommunedirektørens innstilling til vedtak og forslag om tilbudsstrukturen for videregående opplæring i Innlandet skoleårene 2026/27-2030/31, i de fremlagte forslagene som kommer frem i saksframlegget og høringsnotatet. Kongsvinger kommune har i tillegg noen innspill til foreslått tilbudsstruktur.

Fylkeskommunedirektøren har i høringsnotat lagt opp til få endringer i tilbudene til ungdom, da fylkestingssak 66/2024 og 93/2024 har gitt relativt klare føringer for videre tilbudsstruktur. Det innebærer at tilbudene som foreslås, vil være tilnærmet det samme som i fylkestingets vedtak fra desember 2024, med noen få unntak. Dette er i tråd med svar i tidligere Høringsuttalelse fra Kongsvinger kommune til forslag om framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller.

KONGSVINGER KOMMUNE

Kongsvinger kommune støtter fylkeskommunedirektørens forslag om at det er viktig å se tilbudene til ungdom og voksne i sammenheng, for om mulig å svare opp samfunnets behov for kompetanse enda bedre. Den nye opplæringslov legger også føringer for at fylkeskommunen i planlegging og utbygging av det totale videregående opplæringstilbudet skal legge stor vekt på kompetansen samfunnet trenger.

Kongsvinger kommune støtter at et 4-årig tilbudsstruktur i videregående opplæring i Innlandet fylkeskommune blir utformet slik at det sikres utdanningstilbud med høy faglig kvalitet, stabilitet og forutsigbarhet når elevgrunnlaget synker i årene fremover. Kongsvinger kommune ser det som viktig, for både Innlandet fylkeskommune og for Kongsvingerregionen, at det sikres en realistisk og forutsigbar fireårig tilbudsstrukturutlysning fra og med skoleåret 2026/2027, med en tilbudsstruktur hvor opplæringstilbudene til både ungdom og voksne inngår. For Kongsvinger kommune vil dette være viktig for å se helhetlig på regionenes og kommunens kompetansebehov opp mot det totale opplæringstilbudet, med faglig kvalitet og bredde, og en god balanse mellom teoretiske, praktiske og kreative linjetilbud innen yrkesfag, studiespesialisering og alternative opplæringsmodeller. I tillegg vil bruken av Karriere Innlandet og ni regionale karrieresentre gi en mulighet for å tilby en bred tilbudsportefølje for voksne.

Kongsvinger kommune ønsker å ha best mulig skolekvalitet. Det er viktig å øke utdanningsnivået og sikre gjennomføringsgraden. Folkehelseprofilen i Innlandet og i Kongsvinger har en svakere profil enn øvrige fylker innen økonomi, helse, utdanningsnivå og antall i arbeid. I prosjektet «Ung inkludering» blir det vist til tall fra SSB (des.21) og Nav (sept.21). Tallene viser at barn i familier som mottar sosialhjelp er høyere enn ønskelig og det påvirker barns framtid, både med tanke på utdanning, jobbmuligheter og psykososiale forhold.

For å endre eller styrke folkehelseprofil, og unngå utenforskap i Kongsvinger, mener Kongsvinger kommune at et bredt og kvalitativt godt skoletilbud i kommunen innen både yrkesfag og studiespesialisering er svært viktig. Elevene må få vite at de har anledning til å begynne på og fullføre et skoleløp i egen region og som gir dem ønsket kompetanse (vitnemål med studiekompetanse, planlagt grunnkompetanse, fag- eller svennebrev). Det er også viktig med tanke på fysisk og psykisk helse – folkehelseprofilen tatt i betraktning. Forutsigbarheten, der elevenes skoletilbud består som et sterkt, mangfoldig og variert tilbud og kan gjennomføres i Kongsvinger, er derfor viktig for kommunen. Den foreslåtte tilbudsvifta i videregående opplæring svarer, slik Kongsvinger ser det, stort sett ut samfunnets behov i Kongsvinger og Kongsvingerregionen.

Et godt og sterkt utdanningstilbud i Kongsvinger er også viktig for å kunne videreutvikle kommunens samarbeid og tverrfaglige nettverk med Høyskolesenteret i Kongsvinger, Senter for digitalisering og bærekraft (Creds), Innlandet Science Park Kongsvinger og næringslivet. Yrkesfaglig opplæring for både ungdom og voksne skjer i hovedsak i tett tilknytning til arbeidslivet. Den nylige lovendringen som gir voksne rett til læreplass, vil kreve økt dialog med lærebedrifter for å ivareta fylkeskommunens formidlingsansvar også overfor voksegruppen.

I Innlandet viste søkertallene for inntak til videregående skole skoleåret 2025-2026 en økning fra 58 % til 63 % i andelen som søker yrkesfag. Statistikken de siste årene viser en stabil fordeling blant voksne søkere, der omtrent 20 prosent søker studieforberedende

KONGSVINGER KOMMUNE

utdanningsprogram, mens 80 prosent velger yrkesfaglige tilbud. Yrkesfaglig opplæring for voksne skjer i hovedsak i tett tilknytning til arbeidslivet.

Det videregående skoletilbudet skal kvalifisere for arbeid eller gi mulighet for videre utdannelse, som svarer på nasjonens kompetansebehov. Kongsvingerregionen og Kongsvinger kommune har sitt behov for kompetanse i nå- og framtid. I denne sammenheng har det over mange år blitt jobbet godt med næringsutvikling i regionen, og et stabilt og mangfoldig videregående skoletilbud i samarbeid med det lokale næringslivet vil kunne tilrettelegge for å dekke næringslivets behov med «lokal kompetanse» og økt sjanse for å skape flere læreplasser.

Kongsvinger kommune støtter at dersom tilstrekkelig antall elever på ordinært VG2 frisør og i alternativ modell frisør i skoleåret 2025/2026, legges det til rette for å videreføre VG2 frisør ved Sentrum VGS fra 2026/2027. Det er søkere på Vg1 som vil være grunnlaget for å videreføre Vg2 Frisør fra 2026-27. Om elevene som begynner på VG1 Frisør vet at de får mulighet til å begynne på og fullføre et skoleløp i egen region, vil kanskje antall søkere VG! frisør være stabilt. Vg1 på Sentrum fylles opp med 17 førsteønsker i år, og Kongsvinger kommune støtter at tilbudet videreføres ved Sentrum vgs. i den fireårige strukturen. Vg2 Frisør foreslås etablert i tråd med etterspørsel i arbeidsmarkedet og søkergrunnlag slik det fremstår til skoleåret 2025/26, noe Kongsvinger kommune har forståelse for.

Fylkeskommunedirektøren foreslår å ikke videreføre Vg2 Datateknologi og elektronikk ved Sentrum videregående skole, selv om det startet med søkere over normtall i år. Årsaken er ønske om å styrke satsingen på Automatisering og EI energi i stedet, da dette er mer sammenfallende med arbeidskraftbehovet. Skolen har også Vg2 Informasjonsteknologi, som i stor grad konkurrerer med Dataelektronikk i det samme markedet. Det står videre at bedriftene foretrekker søkere fra Vg2 Informasjonsteknologi i en 2+2 modell. Kongsvinger kommune anmoder om opprettholdelse av VG2 Datateknologi og elektronikk legges ned, da det vil gå på bekostning av elever som har startet på et utdanningsløp i regionen som de ikke får fullført.

Kongsvinger kommune støtter at det lyses ut alternativ opplæringsmodell hvor søkere som har fullført og bestått Vg1 Bygg og anleggsteknikk, kan søke direkte til opplæring i bedrift, FOB1, innenfor: Betongfaget, Blikkenslager, Maler, Murer, Stillasmonter og Taktekker. Kongsvinger kommune ser viktigheten av at søkerne her også setter opp ordinære Vg2-tilbud i skole. Dette for å sikre en lovfestet rettighet, samtidig som man har en sikkerhet dersom det ikke lar seg løse med lærekontrakt med en bedrift.

Vg2 Rørlegger foreslås etablert i tråd med etterspørsel i arbeidsmarkedet og søkergrunnlag, og forslaget støttes av Kongsvinger kommune

Kongsvinger kommune støtter forslaget om at alternative modeller ikke skal ta over for det ordinære skoletilbudet. Dette for å opprettholde de ordinære yrkesfaglige tilbud i skole samtidig som vi vet at elevgrunnlaget synker (UDIRS GSI-tall, SSB), samtidig som en vet at etablering av alternative modeller forsterke risikoen for at de ordinære tilbudene ikke får tilstrekkelig elevgrunnlag til å bli satt i gang. Kongsvinger kommune ser det som viktig å opprettholde så mange ordinære yrkesfaglige tilbud som mulig.

KONGSVINGER KOMMUNE

Grunnskole og videregående skole skal legge til rette for sosial utjamning og sosial mobilitet. Kongsvinger kommune ser det også som viktig å opprettholde kombinasjonsklassene ved Øvrebyen videregående skole. De skal bidra til at minoritetsspråklige med kort botid i Norge skal få et bedre utgangspunkt til å mestre både språket og de faglige utfordringene de møter i videregående opplæring. FNs bærekraftsmål sier at et godt skoletilbud og økt gjennomføring bidrar til reduksjon av fattigdom, til god helse og livskvalitet og økt arbeidskraft blant innbyggere, inkludert de minoritetsspråklige. For Kongsvinger så er dette viktig med tanke på å sikre framtidens behov for utdanning, kompetanse og faglært arbeidskraft, samt oppnå økonomisk vekst.

Hovedutvalg for utdanning stiller spørsmål om det er tilbud som ikke tilbys i Innlandet og som vår region kan være naturlig vertskap for. I tillegg spør de hvordan de alternative opplæringsmodeller kan utvikles i vår region. Her anser Kongsvinger kommune det som riktig og mest hensiktsmessig at de videregående skolene uttaler seg. Det er de videregående skolene som har best kunnskap og kompetanse i å svare ut de spørsmålene.